

Návrh na reštaurovanie
dverí v miestnostiach s iluzívnymi nástennými maľbami
Umelecko-historická expozícia
Vihorlatského múzea v Humennom

Február 2018

Martin Kutný, akademický sochár

Číslo: 01/2018

OBSAH

1. Úvod	str. 2
2. Základné údaje o akcii	str. 3
3. Základné údaje o zbierkových predmetoch	str. 3
4. Popis zbierok	str. 4
5. Reštaurátorský výskum	str. 4 - 6
<u>5.1.</u> Charakteristika reštaurátorského výskumu	str. 4 - 5
<u>5.2.</u> Technický stav pamiatky pred reštaurovaním	
– popis, rozsah poškodení	str. 5
<u>5.3.</u> Rozmery	str. 5
<u>5.4.</u> Výskum jednotlivých zložiek	str. 5 - 6
6. Návrh na reštaurovanie	str. 6 - 8
6.1. Celkový prístup k reštaurovaniu	str. 6
6.2. Spôsob a rozsah reštaurátorského zásahu	str. 6
6.3. Návrh na postup a technológiu reštaurovania	str. 6 - 8
6.4. Zdôvodnenie reštaurátorského zásahu obnovy	str. 8

1. ÚVOD

Spracovanie reštaurátorského výskumu a Návrhu na reštaurovanie dverí v miestnostiach s iluzívnymi nástennými maľbami umelecko-historickej expozície Vihorlatského múzea v Humennom predkladá reštaurátor: Martin Kutný akademický sochár, v zmysle § 33 Zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu a v zmysle § 5 jeho vykonávajúcej vyhlášky MK SR č. 16/2003 Z.z..

Autor reštaurátorského výskumu a zároveň spracovateľ návrhu na reštaurovanie je v zmysle zákona NR SR č. 200/94 Zb. o komore reštaurátorov členom komory, so špecializáciou na reštaurovanie drevených plastík, drevených architektonických článkov a oltárnych architektúr, Dvere boli podrobené obhliadke v mesiaci máj 2017, na mieste samom.

Návrh na reštaurovanie bude podkladom pre vlastnú reštaurátorskú realizáciu.

2. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O AKCII

Názov akcie:	Reštaurovanie ôsmich dverí v umelecko-historickej expozícii Vihorlatského múzea v Humennom
Vlastník zbierkových predmetov:	Vihorlatské múzeum v Humennom
Investor:	Vihorlatské múzeum v Humennom
Dodávateľ reštaurátorských prác:	Martin Kutný akad. sochár

3. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ZBIERKOVÝCH PREDMETOCH:

Názov zbierkových predmetov, ktoré sú predmetom reštaurovania:	Reštaurovanie ôsmich dverí v umelecko-historickej expozícii Vihorlatského múzea v Humennom
Predmet reštaurovania:	Kompletné reštaurovanie dverí
Prír. číslo	Bez príř. čísla
Situovanie, umiestnenie:	miestnosti s iluzívnymi maľbami, prízemie južného krídla kaštieľa v Humennom
Adresné údaje pamiatky:	Lokalita: Humenné Okres: Humenné Kraj: Prešovský
Sloh, datovanie:	posledná tretina 18. storočia
Autor:	neznámy

Typ pamiatky:	Drevené dvere
Materiál:	drevorezba

4. POPIS ZBIEROK

Dvere obojstranné s výzdobou

Plocha dverí je rozdelená na šesť polí, v obdĺžnikových poliach sú umiestnené festóny, na štvorcových poliach sú rozety, závesy pôvodné, kľučky moderné (20. stor.), povrch premaľovaný olejovou farbou. Zárubňa jednoduchá, s oblúkom v hornej časti, na jednej strane vyrezávaná - zdobená festónom.

Stav môžeme charakterizovať ako nevyhovujúci, poškodený.

Dvere obojstranné bez výzdoby

Plocha dverí je rozdelená na šesť polí, avšak bez výzdoby. Závesy a kľučky moderné (20. stor.), povrch premaľovaný olejovou farbou. Zárubňa jednoduchá, s oblúkom v hornej časti.

Stav môžeme charakterizovať ako nevyhovujúci, poškodený.

Dvere s výzdobou z jednej strany

Plocha dverí je rozdelená na šesť polí, v obdĺžnikových poliach sú umiestnené festóny, na štvorcových poliach sú rozety, závesy pôvodné, kľučky moderné (20. stor.), povrch premaľovaný olejovou farbou. Zárubňa jednoduchá, s oblúkom v hornej časti, na jednej strane vyrezávaná - zdobená festónom. Rezbárska výzdoba iba na jednej strane dverí, druhá strana je rozčlenená na šesť polí, ale bez výzdoby. Na tento strane slúžila na napnutie plátna s obrazom - medailónom uhorského kráľa Ľudovíta Veľkého (v rámci výzdoby tzv. izby uhorských kráľov).

Stav môžeme charakterizovať ako nevyhovujúci, poškodený.

5. REŠTAURÁTORSKÝ VÝSKUM

5.1 Charakteristika reštaurátorského výskumu

Výskum sa realizoval v období máj 2017, na mieste samom.

Dôvodom na realizáciu optického výskumu na mieste samom bola:

- I. etapa reštaurátorských prác – reštaurátorský výskum a vypracovanie Návrhu na reštaurovanie
- súčasný stav predmetov, ktoré svojim stavom a výzorom

nezodpovedajú celkovému charakteru miestností a iluzívnymi nástennými maľbami.

Nové skutočnosti budú doplnené doplňujúcim reštaurátorským výskumom počas reštaurátorskej realizácie.

Vychádzajúc z charakteristík pamiatky a jej skúmaných súčastí, boli podľa potreby použité všetky účelné metódy výskumu – nedeštruktívne i deštruktívne.

Vizuálny výskum

Bol realizovaný podrobnou ohliadkou, zameranou na konštatáciu stavu pamiatky pred reštaurovaním. Výskum umožnil získať základný okruh informácií a údajov o stave, príčinách a rozsahu poškodenia, ako aj o rozsahu a kvalite sekundárnych zásahov na drevenej hmote a jej povrchoch.

Sondážny výskum

Nebol realizovaný

5.2. Technický stav predmetov pred reštaurovaním - popis, rozsah poškodení

Technický stav dverí je popísaný v stati: 4. Popis pamiatky a 5.4

Predmety tvoria neoddeliteľnú súčasť komplexu miestností s nástennými iluzívnymi maľbami z poslednej tretiny 18. storočia a i keď ich samotná umelecká hodnota nie je veľká, celok tvorí unikátnu výzdobu interiéru šľachtického sídla v období klasicizmu.

5.3. Rozmery zbierkových predmetov: výška: 220 cm

šírka: 106 cm

šírka zárubne: 20 cm

5.4. Výskum jednotlivých zložiek

Spoločné charakteristiky

Príčiny poškodenia

Dôvodom súčasného technického stavu dverí je predovšetkým:

- prirodzené starnutie materiálov, z ktorého sú vyhotovené (drevo), uvoľnenie spojov, chýbajúce časti rezbárskej výzdoby, depónie prachu a špiny atď. podporované premenlivými klimatickými podmienkami (praskliny, trhliny, krakeláž podkladu, ...), navrátenie pôvodnej farebnosti;
- a mechanickým poškodzovaním (otery povrchov).

Stolárska realizácia je v lipovom a smrekovom dreve. Povrch tvorí farebná úprava olejovou farbou.

6. Návrh na reštaurovanie

6.1. Celkový prístup k reštaurovaniu

a metóda reštaurovania vychádzajú z metodických princípov, požiadaviek a podmienok, definovaných stanovených zadávateľom reštaurovania, ktorým je Vihorlatské múzeum v Humennom

Ideovým zámerom reštaurovania je v zmysle stanovenej metodiky predovšetkým obnova umelecko-historickej a výtvarnej hodnoty pamiatky, sanovanie jej fyzickej existencie a rehabilitácia jej pôvodných dochovaných výrazových kvalít.

Cieľom reštaurovania je odstránenie rušivých momentov charakteru a stavu diela, t.j. odstránenie nevhodných sekundárnych farebných úprav a sprievodných rušivých prvkov tak, aby korešpondovali s výtvarným výrazom miestností s iluzívnymi nástennými maľbami a umocnili ich celkovú kompozíciu.

6.2. Spôsob a rozsah reštaurátorského zásahu

Vychádzajúc z uvedeného, reštaurátorské zásahy budú pozostávať v potrebnej miere z konzervátorských a konsolidačných úkonov, ale aj nových – rekonštrukčných doplnkov – detailov a prezentácie dverí ako neoddeliteľnej súčasti priestoru..

Koncepcia obnovy a ideový zámer reštaurovania boli vstupnými platformami pre spracovanie Návrhu na reštaurovanie, postup prác a technológiu. Sú zostavené tak, aby naplnili stanovené ciele a zámery reštaurovania.

6.3. Návrh na postup a technológiu reštaurovania

Na základe uvedených východísk, pri reštaurovaní dverí navrhujeme nasledujúci postup prác:

- spracovanie Návrhu na reštaurovanie
- spracovanie písomnej, grafickej a fotografickej dokumentácie.
- odstránenie sekundárnych premalieb a tmelov zo všetkých povrchov
- vlastné reštaurovanie v ateliéri zodpovedného reštaurátora;

V rámci tejto etapy bude spracovaná písomná, grafická a fotografická dokumentácia.

Postup reštaurovania

- revízia drevnej hmoty – prípadná petrifikácia – injektážou;
- odstránenie nevyhovujúcich sekundárnych povrchových úprav – premalieb a tmelov;
- tmelenie, lepenie, brúsenie, dorezávky ;
- v prípade rekonštrukcie chýbajúcej ornamentálnej výzdoby, rezbu realizovať v lipovom dreve;
- obnova zárubne;
- farebná úprava dverí olejový náter matný;
- kovanie - kľučka a závesy

Navrhovaný materiál na reštaurovanie a rekonštrukciu

Drevo: ihličnaté (smrek)

listnaté (lipa)

Petrifikačná látka: Solakryl BT 55, Paraloid B72

Upevnenie podkladov polychrómie: Plextol B 500

Podklady: Stucco (emulzný tmel)

Farebné povrchy: farby MAIMERI Ochranné povrchy: matný lak s UV ochranou, včelí vosk s damarou, olejový lak matný

Matná olejová farba

Organické rozpúšťadlá: rôzne kompozity rozpúšťadiel (terpentín, toluén, celosolve, dimethylformamid, acetón, a pod.), pasty

Spojovací materiál: drevené kolíky, upravené kovové vruty,

6.4. Zdôvodnenie reštaurátorského zásahu obnovy

Záchranné opatrenia na úrovni odborného reštaurovania si vyžiadali predovšetkým narušený vizuálny stav pamiatky. Jej obnova je podmienená predovšetkým zámerom skvalitnenia kultúrno-spoločenského uplatnenia tejto časti umelecko-historickej expozície ako jedinečného komplexu interiérovej výzdoby panského sídla.

Sumárne možno povedať, že celý priebeh reštaurovania bude smerovať k dosiahnutiu stanoveného ideového zámeru obnovy miestností s iluzívnymi nástennými maľbami, v súlade so stanovenou metodikou. Reštaurovanie bude vedené úsilím o ich záchranu, fyzickú rehabilitáciu a skvalitnenie ich konštrukčného a celkového estetického výrazu. Všetky zásahy konzervátorského, konsolidačného, reštaurátorského aj rekonštrukčného charakteru budú vykonané v intenciách princípov pamiatkovej ochrany a súčasnej reštaurátorskej praxe, v súlade s naplnením požiadaviek na kvalitu a odbornosť práce.

Reštaurovanie bude prebiehať v ateliéri zodpovedného reštaurátora, v priebežnom kontakte s metodikom Vihorlatského múzea v Humennom.

Reštaurátor bude počas priebehu prác zabezpečovať dokumentovanie reštaurovania tak, aby mohli byť všetky postupy komplexne zhotovené a zdokumentované v Reštaurátorskej dokumentácii skutočne vykonaných prác. Všetky zistené nové skutočnosti budú zaznamenané a včas ohlásené objednávateľovi prác.

Návrh na reštaurovanie predkladá reštaurátor:

Akad. soch. Martin Kutný

Vihorlatské múzeum v Humennom

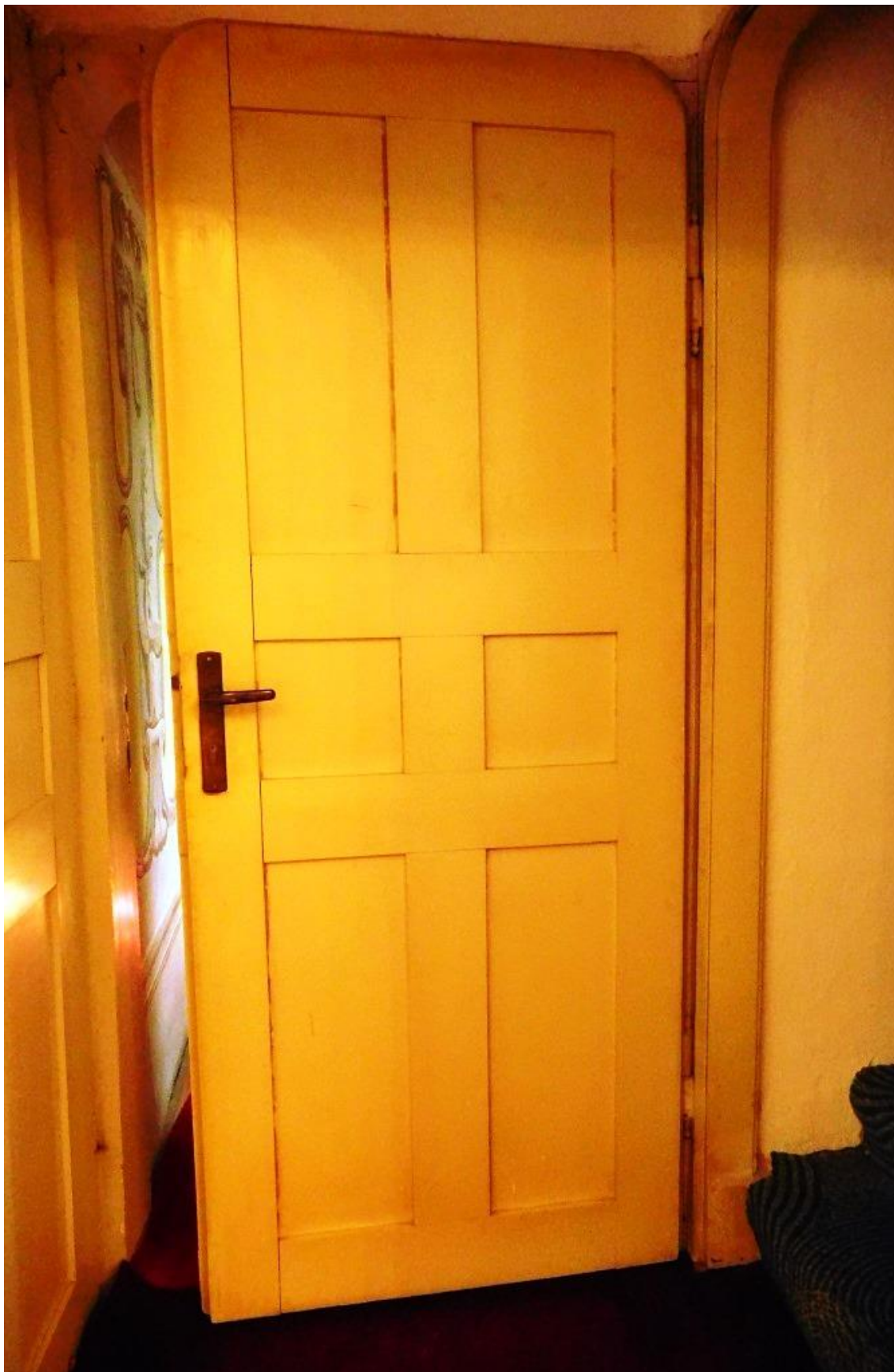
FOTODOKUMENTÁCIA

Dvere s obojstrannou výzdobou - súčasný stav

Dvere s obojstrannou výzdobou a vyrezávaná časť zárubne - súčasný stav

Dvere bez výzdoby - súčasný stav

Dvere s výzdobou na jednej strane - súčasný stav

Zdobená zárubňa a dvere do izby uhorských kráľov - súčasný stav.

Sústava dverí bez výzdoby a s výzdobou.

Detail hornej časti zárubne

Pohľad na časť komplexu miestností s iluzívnymi maľbami v interiéroch kaštieľa v Humennom.